СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LII. Ч. 88 Ню Йорк і Джерзі Сити, субота, 6. травня 1944. No. 88. New York and Jersey City, Saturday, May 6, 1944. Vol. LII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016
THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Аліянти пощадять мистецькі скарби вчасі інвазії

У бібліотеці Фрик Мюзіюм в Ню Йорку під керівництвом проф. Сомнера Кросбі з Гарварду переведено докладний список всіх творів мистецтва, які находяться на території 22 країв в Европі. Крім цього окремо ще переведено спис предметів мистецтва, про які досі звісно, що їх забрали німці вчасі наїзду. Видано кілька підручників про значіння і докладне приміщення цих скарбів мистецтва, всеодно, чи вони відносяться до релігії, чи до науки. Підручники будуть роздані командантам різних аліянтських військових формацій для науки усіх вояків, які будуть брати участь в інвазії Европи. Всі вони дістануть наказ, щоб оскільки це в людській силі, пощадити кожен предмет, який має історичну та мистецьку вартість. Видається накази, щоб ніхто не мав на увазі пімсту на ворогови за те, що він досі понищив релігійні та мистецькі памятки на території Аліянтів, але щоб і в часі інвазії рятувати для потомности такі памятки, які ще можна.

ПЕНИСИЛИНА БУДЕ ДОСТУПНА ДЛЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПУБЛИКИ.

Рада Воєнної Продукції вибрала 1,000 шпиталів по цілій території Злучених Держав, які можуть бути складницями для новітнього чудо-ліку, пенисилини. З цих складниць будуть діставати пенисилину інші шпиталі та приватні лікарі, щоб зробити її доступною для всіх людей, яким пенисилина може помогти. Досі пинисилину вживали з надзвичайним успіхом лише при лікуванню вояків, а для цивільного вжитку треба було окремого дозволу військової влади. Винахідчиком пенисилини є англійський лікар, д-р Александер Флеминґ, який дістав щойно спеціяльне відзначення від американської армії.

ПОМЕРЛА ЖІНКА АЛ СМИТА.

Жінка бувшого ґубернатора стейту Ню Йорк і кандидата на демократичного президента Злучених Держав, звісного Ал Смита, померла від запалення легенів у шпиталі в 65 році життя, саме тоді, коли лікарі впевняли, що кріза минула. Президент Рузвелт, колишній близький приятель Ал Смита, прислав вислови сердечного співчуття.

АРЕШТУВАЛИ УРЯДОВЦЯ МОНТҐОМЕРІ ВОРДА.

Член екзекутивного уряду підприємства Монтґомері Ворд у Шикаґу, Пол Д. Совел, попав під арешт аґентів Федерального Бюра Інвестиґацій за те, що здер оповістку федерального уряду, прибиту на стіні підприємства. Совела закували в кайдани при арештуванню.

ПРО ВИСИЛКИ НА УКРАЇНУ.

„Рошен Вор Ріліф" розіслав до українських ґазет та орґанізацій повідомлення, що совєтська влада дозволила на посилки на українські землі. Теж додає, що ця орґанізація є тепер одинокою в Америці, що може висилати такі посилки до різних країв СССР, як і до поодиноких осіб, в тому теж і тих, що живуть в Україні. Рівночасно подано спис 26 артикулів, що можуть бути висилані пачками до Совєтів, а яких там найбільше бракує.

З ПИСАНЬ ПОЛЬСЬКОГО ПОЛІТИКА.

І. Матушевскі, що береться на всі способи обороняти приналежність західно-українських та білоруських земель до Польщі, пише в ґазеті „Нови Сьвят" з 3. травня б. р. ось так про Лінію Курзона:

„Ота славна „нота" лорда Курзона з дня 11. липня 1920 року кваліфікує до дому божевільних лорда Курзона як і урядників брітійського Форейн Офісу".

ЦІЛЬ ПОЛЬСЬКОГО КОНҐРЕСУ

В днях 28. і 29. травня б. р. відбудеться в місті Бофало Конґрес Американської Польонії, щоби борнити оПльщу перед небезпекою втрати земель на сході. У звязку з тим пишеться в ґазеті „Нови Сьвят" таке:

„Навіть і найбільші впливи Падеревского не булиб осягнули повного успіху, якби півтора року до закінчення першої світової війни не був відбувся в місті Дітройті другий Польський Конґрес". Тисяча делеґатів, пишеться далі, що репрезентували всі польські групи, заважили на справі Польщі „як в Вашинґтоні, так і в Парижі та Лондоні".

Часопис думає, що й тепер може статись те саме.

Уже бомбардують німецькі армейські бази

Передінвазійне винищування німецької воєнної сили продовжується далі й обіймає щораз нові обєкти. По знищенню залізничих шляхів і вузлів, мостів та летунських піль, американські та брітійські повітряні сили бомбардують тепер ті місця, де находяться німецькі склади повзів і троків та летунських приладів, себто того, що буде так дуже потрібне для опору інвазії Аліянтів. Ось так збомбардовано місцевість Мейлі близько Раймсу, де були згадані склади, а теж місцевість Шатоден, де були величезні склади амуніції. Воєнні знавці, що згадують за ті бомбардовання, додають, що кожний новий день отсеї повітряної офензиви вказує наглядно, що все це відбувається згідно з точно обдуманим пляном, що вказує на добру стратеґічну тактику.

ПОЛЬСЬКИЙ КОНҐРЕСМЕН ПРО ОРЛЕМАНЬСКОГО.

Джан Лесіньскі, конґресмен з стейту Мишиґен, що є польського походження і прихильником „Ню Діл", накинувся в конґресі на адміністрацію, що дала кс. С. Орлеманьскому пашпорт на виїзд до Росії. Казав, що американські гості Сталіна (кс. Орлеманьскі та проф. Лянґе) це „зрадники християнства, краю своїх батьків і принципів американізму".

„ДЕНЬ ПОЛЬЩІ".

Не тільки в стейті Ню Йорк, але й Пенсилвенії, та многих інших стейтах ґубернатори проголосили день 3. травня як „Поленд Дей" в память польської „Конституції Третього Мая" з 1791 року, яку називають „ліберальною", а теж тому, що польський нарід витерпів дуже багато під націстівською окупацією. Знов польські часописи пишуть, що „цьогорічні майові торжества" приходиться обходити американським полякам в „глибокім смутку". Та не так через Гітлера, як тому, що Польща тратить — „східні креси".

СОВЄТИ І РУЗВЕЛТ.

Совєтська ґазета „Ізвєстія" обговорює цікаву тему: вигляди президента Френклина Д. Рузвелта на поновний вибір при осінних президіяльних виборах. Часопис приходить до такого заключення, що шанси президента Рузвелта скріпились через те, що не будуть кандидувати такі особистости як Вендел Вилкі чи ґен. МекАртур. Про кандидатуру ґубернатора нюйорського стейту, Томаса Е. Дюї, пишуть таке, що властиво він не ріжниться в нічому щодо заграничної політики від того, що представляє собою президент Рузвелт. А саме на ту точку звертають у Совєтах найбільшу увагу.

СОВЄТИ І ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД В ЛОНДОНІ.

Американські кореспонденти подають з Лондону, що певні дипльомати, кореспонденти, як і урядові кола пробують закривати „правду" про відношення Совєтів до польського уряду в Лондоні. Отже так є, що Сталін не буде рахуватись з тим урядом, як прийдеться наставляти владу в польських територіях на захід від лінії Курзона, що їх совєтські війська займуть, прогнавши німців. Совєти не дозволять, щоб лондонський польський уряд наставляв на тих землях своїх довірених людей. Далі „правдою" є, що брітійський премієр Чорчил заявив шістьом представникам польської підпільної акції, що він не добачує нічого „неслушного в російських домаганнях територій по лінію Курзона". Ще далі є „правдою", що на польських землях, відбитих від німців готов повстати польський уряд, що буде противним тому, що є в Лондоні. Теж кажеться, що Москва готова ще стерпіти соціялістів і людовців з польського уряду в Лондоні, але ніколи ґен. Сосньковского, начального команданта польської армії, ні Станислава Кота, заступника премієра і міністра інформацій. Якщоб зайшли в польськім уряді такі радикальні переміни, що моглоб наступити зближення з Москвою, тоді Сталін евентуально згодивсяб можливо відступити Польщі Львів і Вильно. Та, кажуть кореспонденти, на такі зміни нема вигляду.

ІНВАЗІЯ 25. ТРАВНЯ!

Таке заповідають націсти, згідно з тим, що пише берлінський кореспондент швайцарської ґазети „Журнал де Женев". Й. Ґебельс, націстівський міністер інформацій, потішає тепер німців тим, що німецька команда має „безчисленне число оборонних знарядів та зброї що досі нікому невідомі", а яких тайна виясниться в дні інвазії Аліянтів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Святкувати ділами!

Як торжественно ми не обходилиб на місцях 50-ліття У. Н. Союзу, а як виходить з часописних дописів і звітів, то так є, то проте не буде вистарчальним, коли не подбаємо за „Ювилейний Дар" для організації. А тим ювилейним подарунком є, як це добре знаємо, ніщо інше, а тільки збільшення членства в У. Н. Союзі. І то в першу чергу молодими членами.

Де того останнього нема, там не було справжнього ювилейного свята. І навпаки, де є, там могло не бути парад, промов, співу і тим подібного, а проте було гідне відсвяткування 50-літнього ювилею У. Н. Союзу.

Де є зрозуміння ідей Союзу, де дорожать цею організацією та її роботою, там мусять дбати і про те, щоб використати Золотий Ювилей організації на її скріплення. Це ясне. А скріпити можна її тільки новими членами, і то головно молодими.

Пригадуємо отже ще й тим разом те, що є самозрозумілим, а про що не можна сказати, щоб воно знаходило всюди таке попертя, яке повинно мати. Тому дораджуємо, щоби менше думати про паради, а більше про ту тиху, скромну, завзяту і тяжку працю, що дає У. Н. Союзови життєві соки. Бо тільки вона одна завважить, як робитимемо при кінці року оцінку того, як ми відсвяткували отсей Золотий Ювилей У. Н. Союзу.

Коби так сталося!

Кілька днів тому, заповідаючи наради премієрів британських доміній в Лондоні, висказали ми думку, яким то спасенням булоб для Европи, колиб у ній могли повстати такі „спілки" держав, як є вони в Британській Камонвелті. Тепер читаємо у часописних звідомленнях з вступних нарад цеї конференції, що там про щось таке дійсно думають, бо кажуть, що хотілиб, щоб спосіб, в який отсе обговорюють різні проблеми пять представників пятьох різних держав а одної спілки, були взором для інших спілок...

Читаючи те, подумає неодин „самостійник", а чогож іншого бажав би і він? Хто з українських самостійників був би проти того, щоб і Україна була в такій „спілці", де велиб ось такі наради. Бо бачимо, що от приїхали премієри британських доміній до „старшого брата" на конференцію, так якби в гості. На нарадах не можна навіть вирішити остаточно нічого такого, що обовязувалоб усі ті краї, що вислали своїх представників. А проте панує загальне переконання, що це дуже важна конференція, на якій будуть обговорені справи, які є світового значіння. І хоч не буде там повзятих рішень, а проте надіються, що вже сама свобідна виміна думок доведе до вияснення різних складних проблем, а тим самим і до евентуальних взаємних уступок, а тим самим і до обєднаного виступу доміній підчас мирової конференції.

Не знаємо, для кого саме мають бути ось ті наради „взором", бо про це виразно не говориться. Та коли мати на увазі Европу, то там є покищо тільки одна „спілка", а це Союз Советських Соціялістичних Республик. Та ця „спілка" в практиці не є подібна до британської. В Советах нікому і в сні не може приснитись, щоб у Москві могла відбуватись така конференція представників советських республик, що подібна до конференції представників британських доміній. В Москві не тільки диктують, що треба робити всім тим, що є в „спілці", але навіть прикази видають, щоб розстрілювати таких премієрів, що не повинуються приказам. Щось таке не минуло навіть в Україні таких слуг Сталіна як Косьори, Чубарі, Петровські чи Бондаренки! Супроти цього тепер може бути тільки таке питання: Чи так далі буде, чи може все те зміниться. Досвід минулого може на те відповісти тільки так: Міліони замучених українських людей не дозволяють вірити в зміну так довго, поки та зміна не стане очевидною. Тому, коли в Лондоні думають про такі речі, а думати повинні, то повинні теж наставати, щоб і в інших „спілках" було так, як і в них, бо тільки тоді буде принаймні якась надія, що в світі піде до ліпшого.

З КЛЮБУ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ.

Кенедіен Прес подає, що канадійсько-українські вояки мають у Лондоні в своїй домівці Клюб Українських Канадійських Вояків, та що Відділ Клюбу відкрито на середземноморськім острові Мальті.

ПРО ІМІҐРАЦІЮ ДО КАНАДИ.

Канадійські „Українські Вісти" з 25. квітня б. р. подають таку „офіційну опінію" про іміґрацію до Канади, цитуючи уступ з „Кенада Ґр Бук" (рік 1939, ст. 158):

„Канадійці волять, щоб поселенці були такого типу, що легко асимілюються і яких можна приділити щодо мови й раси до одної або другої з тих двох великих рас, що тепер заселюють цей край і готові сповнити обовязки, що їх накладає канадійське горожанство. Тому, що французів не можна вважати за іміґрантів, то в практиці це означає, що упривилейованими поселенцями є ті, що говорять анґлійською мовою — отже ті, що приїзджають з Британії або з Злучених Держав Америки. Наступними зчерги, що готові асимілюватись, є скандинавці, голяндці, німці, які вчаться по анґлійськи і вже познайомлені з управою демократичних інституцій. Поселенці з полудневої й східної Европи, хоч бажані з чисто економічної точки погляду, не так легко асимілюються і канадиезовання тих людей, що приїхали до Канади з тих сторін у тім століттю, є проблемою і в рільничо степових провінціях і в містах на Сході".

„У. В." пише, що цей урядовий погляд на іміграцію виходить з точки винародовлення і воліє з того боку навіть німців, хоч Канада вже другий раз у війні з Німеччиною. Часопис уважає підхід з асиміляційної точки за „фальшивий в самій основі і кривдячий", між іншим, теж і український нарід. Але дораджує поступати так: „...Канаду уважаємо за найліпший край на земській кулі під багатьома зглядами; коли тут є які хиби чи недомагання, то обовязком всіх канадійців є стреміти до того, щоб ті хиби направити, а недомагання доповнити".

ТРУДНОЩІ В ДОСТАВІ ҐАЗЕТИ НА ФРОНТІ.

Сержант Лінард Емер, який є менаджером достави ґазети „Старс енд Страйпс", прибув на відпустку й оповідає про труднощі у доставі ґазети для вояків у „лисячих криївках". Ґазета видається американськими вояками в Англії, але її друкують теж в Африці в друкарні колишньої французької ґазети. Головна трудність не є в тім, щоб дістати вози і літаки для перевозу, але в тім, щоб поодинокі офіцири й команданти цьому не перешкаджали. За це йшла праця місяцями, а тепер ґазета доходить на фронт того самого дня, коли появиться.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—